

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Sžk/14/2017
Identifikačné číslo spisu: 1016201684
Dátum vydania rozhodnutia: 03.07.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Zemková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1016201684.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Lesoochranárske zoskupenie VLK, občianske združenie, 082 13 Tulčík č. 310, IČO: 31 303 862, zastúpený JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, Štúrova 20, Košice, proti žalovanému: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Námestie Ľ. Štúra č. 1, Bratislava, za účasti: Poľovnícke združenie Stracenô, Dolná Lehota, Dolná Lehota, IČO: 35 655 577, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Ministra životného prostredia SR č. 5832/2016-1.10.2 (11/2016 - rozkl.) zo dňa 23. júna 2016, konajúc o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/178/2016-65 zo dňa 6. decembra 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu proti právoplatnému uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/178/2016-65 zo dňa 6. decembra 2016 z a m i e t a.

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1.

1.1 Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ alebo „správny súd“) napadnutým uznesením podľa § 99 ods. 1 písm. g/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zastavil konanie, v ktorom sa žalobca správnu žalobou domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia Ministra životného prostredia SR č. 5832/2016-1.10.2 (11/2016 - rozkl.). Preskúmaným rozhodnutím zo dňa 23.06.2016 žalovaný zamietol rozklad žalobcu zo dňa 09.05.2016 proti rozhodnutiu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, odboru štátnej správy ochrany prírody č. 3585/2016-2.3 zo dňa 25.04.2016 a toto rozhodnutie potvrdil. Prvostupňovým rozhodnutím bola povolená výnimka zo zákazov ustanovených § 35 ods. 1 písm. b/ a e/ zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len "ZOPK"). Výnimkou sa žiadateľovi Poľovníckemu združeniu Stracenô, Dolná Lehota, Dolná Lehota, IČO: 35 655 577 (ďalej len "žiadateľ" alebo "ďalší účastník"), povolilo usmrtiť - odstreliť - jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri Stracenô, držať ho a prepravovať, a to za v rozhodnutí stanovených podmienok, pričom odstrel bolo podľa rozhodnutia možné realizovať od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia do 30.11.2016 postriežkou na lokalitách Brtošová (k. ú. J. I.)

alebo Obecná lúka (k. ú. J. I.) a posliedkou v časti revíru v ochrannom pásme NP Nízke Tatry (2. stupeň ochrany) od hranice intravilánu po lokalitu Šingliarka.

1.2 V odôvodnení uznesenia krajský súd uviedol, že vzhľadom na to, že výnimka zo zákona - povolenie usmrtiť - jedného jedinca medveďa hnedého na základe napadnutého rozhodnutia bola časovo obmedzená do dňa 30.11.2016, nie je možné tvrdiť, že by napadnuté rozhodnutie mohlo mať naďalej akýkoľvek vplyv na práva a povinnosti účastníkov konania. Účinnosť rozhodnutia Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, odboru štátnej správy ochrany prírody č. 3585/2016-2.3 zo dňa 25.04.2016 totiž bola priamo týmto rozhodnutím časovo obmedzená a ani v konaní o rozklade nebola predĺžená doba, v rámci ktorej bolo možné odstrel medveďa hnedého v poľovnom revíri Straceno realizovať. Uplynutím tejto doby tak právoplatné rozhodnutie stratilo svoju účinnosť, a preto ani nemôže vzniknúť situácia, kedy by takéto rozhodnutie mohlo zakladať, meniť alebo rušiť práva a povinnosti žalobcu, resp. že by takýmto rozhodnutím mohli byť jeho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti priamo dotknuté.

1.3 Krajský súd poukázal na skutočnosť, že spôsobilým predmetom prieskumu v správnom súdnictve je len také rozhodnutie orgánu verejnej správy, ktoré zakladá, mení, zrušuje alebo deklaruje práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby, alebo sa jej priamo dotýka. Z dôvodu, že účinky napadnutého rozhodnutia zanikli a odpadol dôvod na pokračovanie v konaní krajský súd konanie podľa ust. § 99 písm. g/ SSP zastavil. O náhrade trov konania správny súd rozhodol podľa § 170 písm. b/ SSP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, nakoľko konanie bolo zastavené.

2.

2.1 Dňa 08.02.2017 bola krajskému súdu doručená kasačná sťažnosť žalobcu, ktorou sa domáhal zrušenia napadnutého uznesenia a vrátenia veci krajskému súdu na ďalšie konanie. Žalobca podal kasačnú sťažnosť z dôvodov podľa ust. § 440 ods. 1 písm. f/ a g/ SSP, nakoľko nesprávnym procesným postupom krajského súdu došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces a súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

2.2 V dôvodoch kasačnej sťažnosti žalobca uviedol, že napadnuté rozhodnutie o zastavení konania o žalobe žalobcu z dôvodu, že odpadol dôvod na pokračovanie v konaní je rozhodnutím, ktorým zbavuje žalobcu ako zainteresovanej verejnosti možnosti domôcť sa preskúmania zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu v oblasti ochrany prírody, ktoré môže byť v rozpore s ustanoveniami právnych predpisov na úseku ochrany prírody, a o ktorom žalobca v žalobe tvrdí, že v takomto rozpore s ustanoveniami právnych predpisov v oblasti ochrany prírody aj v skutočnosti je.

2.3 Žalobca poukázal na čl. 3 ods. 1 CSP základných princípov, na ktorých spočíva Civilný sporový poriadok, podľa ktorého je každé ustanovenie tohto zákona potrebné vykladať okrem iného v súlade s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú touto judikatúrou a rozhodovacou činnosťou iných súdnych autorít chránené. Žalobca mal za to, že rozhodnutie správneho súdu o zastavení konania o žalobe bez preskúmania rozhodnutia ňou napadnutého je v priamom rozpore s rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie C-240/09 zo dňa 08.03.2011 a vedie k vylúčeniu Lesoochranárskeho zoskupenia VLK z možnosti domôcť sa preskúmania rozhodnutí v oblasti životného prostredia, ktoré by mohli byť v rozpore s právnymi predpismi na ochranu životného prostredia.

2.4 Žalobca ďalej uviedol, že každé rozhodnutie vydané v rozpore s právnymi predpismi na ochranu životného prostredia porušuje verejný záujem na takejto ochrane, keďže vytvára možnosť pre činnosť, ktorá je v rozpore s verejným záujmom na ochrane životného prostredia. Nepreskúmanie takéhoto rozhodnutia znemožňuje posúdenie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu a rozhodnutie súdu o tom, či postup a rozhodnutie orgánov v oblasti životného prostredia boli zákonné alebo nie.

2.5 V závere kasačnej sťažnosti žalobca namietal, že krajský súd sa právnym posúdením veci z hľadiska postavenia žalobcu ako zainteresovanej verejnosti vôbec nezaoberal. Pri argumentácii, že uplynutím lehoty platnosti výnimky napadnuté rozhodnutie nemôže mať naďalej akýkoľvek vplyv na práva a povinnosti účastníkov konania, opomenul skutočnosť, že aktívna legitímácia žalobcu spočíva v existencii rozhodnutia porušujúceho verejný záujem v oblasti životného prostredia, a nespája sa s porušením subjektívnych práv žalobcu v správnom konaní či napadnutom rozhodnutí.

3.

3.1 Žalovaný vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že uznesenie krajského súdu je vecne správne a žiadal, aby kasačný súd napadnuté uznesenie potvrdil a kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

3.2 Žalovanému nebol zrejmý súvis medzi ust. § 178 ods. 3 SSP a namietanou nemožnosťou zastavenia konania podľa ust. § 99 písm. g/ SSP, keďže toto ustanovenie sa vzťahuje na konanie podľa SSP bez ohľadu na to, kto je žalobcom. Taktiež mu nebolo zrejmé, aké úvahy viedli žalobcu k záveru, že zastavením konania došlo k porušeniu jeho práva na prístup k správne alebo súdne konaniu, nakoľko sa s ním v priebehu celého správneho konania konalo ako s účastníkom konania. Žalobca podaním žaloby využil svoje právo na súdnu ochranu garantovanú čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy SR a využil tak právo na prístup k súdne konaniu, v rámci ktorého mal možnosť realizovať všetky práva účastníka súdneho konania. Žalobca sa počas celého konania nevyjadril k potrebe povoliť výnimku z podmienok ochrany chránených živočíchov z dôvodu ohrozenia života a zdravia ľudí na danej lokalite a predchádzania škôd na majetku osôb, ani nepodal žiadny relevantný návrh na riešenie problému spočívajúceho v premnožení medveďa hnedého na danom území.

3.3 Žalovaný uviedol, že v opakovanom súdnom, resp. následnom správnom konaní sa nedosiahne vo veci odlišný výsledok na základe čoho zastával názor, že kasačná sťažnosť žalobcu je neopodstatnená a motivovaná iba snahou o získanie trov konania na úkor žalovaného a úplne ignorujúca vecnú podstatu daného konania spočívajúcu v záujme na ochrane prírody a krajiny a na ochrane zdravia a života obyvateľstva. V súvislosti s uvedeným žalovaný poukázal na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v zmysle ktorej Najvyšší súd SR konanie z dôvodu, že žalobou napadnuté rozhodnutie správneho orgánu stratilo platnosť (uplynutím času, na ktoré bolo vydané) zastavil.

4.

4.1 Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „kasačný súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 <. SSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v kasačnej sťažnosti žalobcu (453 ods. 1 a ods. 2 SSP) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

4.2 Z obsahu pripojeného administratívneho spisu kasačný súd zistil, že žiadateľ - Slovenská poľovnícka komora, Poľovnícke združenie Stracenô, Dolná Lehota, Dolná Lehota, požiadal o výnimku z ustanovení § 35 ods. 1 zákona o ochrane prírody za účelom odstrelu jedného kusu chráneného živočicha medveďa hnedého v poľovnom revíri Stracenô. Rozhodnutím č. 3585/2016-2.3 zo dňa 25.04.2016 Ministerstvo životného prostredia SR povolilo výnimku zo zákazov ustanovených v § 35 ods. 1 písm. a/ a f/ zákona o ochrane prírody. Výnimkou povolilo žiadateľovi usmrtiť - odstreliť jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri Stracenô, a to za v rozhodnutí stanovených podmienok, pričom odstrel bolo možné realizovať do 30.11.2016 postriežkou na lokalitách Brtošová (k. ú. J. I.) alebo Obecná lúka (k. ú. J. I.) a následkom v časti revíru v ochrannom pásme NP Nízke Tatry (2. stupeň ochrany) od hranice intravilánu po lokalitu Šingliarka. Žalobca podal voči predmetnému rozhodnutiu rozklad.

4.3 Žalovaný napadnutým rozhodnutím č. 5832/2016-1.10.2 (11/2016-rozkl.) zo dňa 23.06.2016 zamietol rozklad žalobcu a rozhodnutie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3585/2016-2.3 zo dňa 25.04.2016 potvrdil. Žalobca, ako účastník správneho konania a v predmetnom

konaní ako zainteresovaná verejnosť podľa § 42 ods. 1 SSP sa správnu žalobou doručenu Krajskému súdu v Bratislave 09.09.2016 domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia Ministra životného prostredia Slovenskej republiky č. 5832/2016-1.10.2 (11/2016 - rozkl.) zo dňa 23.06.2016, ktorým zamietol rozklad žalobcu.

4.4 Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

4.5 Podľa § 3 ods. 1 písm. b/ SSP, na účely tohto zákona sa rozumie rozhodnutím orgánu verejnej správy správny akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorý je formálne označený ako rozhodnutie alebo je za rozhodnutie považovaný podľa osobitného predpisu a zakladá, mení, zrušuje alebo deklaruje práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby, alebo sa jej priamo dotýka.

4.6 Podľa § 5 ods. 2 SSP, konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania.

4.7 Podľa § 5 ods. 3 SSP, pri rozhodovaní správny súd dbá na ochranu zákonnosti a verejného záujmu.

4.8 Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

4.9 Podľa § 42 ods. 1 SSP ak má zainteresovaná verejnosť alebo dotknutá verejnosť (ďalej len "zainteresovaná verejnosť") právo podľa osobitného predpisu na účasť v administratívnom konaní vo veciach životného prostredia, je oprávnená

a) podať správnu žalobu podľa § 6 ods. 2 písm. a/,

b) podať žalobu proti nečinnosti podľa § 6 ods. 2 písm. e/,

c) podať žalobu proti všeobecne záväznému nariadeniu,

d) zúčastniť sa na konaní o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. a/; ustanovenia tohto zákona týkajúce sa osoby zúčastnenej na konaní sa primerane použijú aj na zainteresovanú verejnosť.

4.10 Podľa § 40 ods. 2 ZOPK, orgán ochrany prírody môže v odôvodnených prípadoch povoliť výnimku z podmienok ochrany chránených druhov, vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov, a to len v prípade, že neexistuje iná alternatíva a výnimka neohrozí zachovanie populácií dotknutých druhov; ak ide o druhy vtákov a vybrané druhy živočíchov uvedené v osobitnom predpise, výnimku na ich lov povoľuje ministerstvo pôdohospodárstva.

4.11 Podľa § 89 ods. 3 písm. b/ ZOPK, rozhodnutie vydané podľa tohto zákona stráca platnosť uplynutím času, na ktorý bolo vydané.

4.12 Podľa § 99 písm. g/ SSP, správny súd konanie uznesením zastaví, ak odpadol dôvod na pokračovanie v konaní a nejde o prípady ustanovené v písmenách c/ a d/.

4.13 Podľa § 454 SSP na rozhodnutie kasačného súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

4.14 Podľa § 461 SSP kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

4.15 Z obsahu pripojených spisov kasačný súd zistil, že predmetom súdneho prieskumu na podklade žaloby, doručenej Krajskému súdu v Bratislave dňa 8. septembra 2016, bolo rozhodnutie žalovaného č.

5832/2016-1.10.2 (11/2016 - rozkl.) zo dňa 23.06.2016, ktorým zamietol rozklad žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu vydané vo veci povolenia výnimky zo zákazov ustanovených v § 35 ods. 1 písm. a/ a f/ zákona č. 543/2002 Z.z., usmrtiť - odstreliť - jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri Straceno, držať ho a prepravovať. Platnosť rozhodnutia bola obmedzená do 30.11.2016. Predmetom konania o kasačnej sťažnosti žalobcu v prejednávanej veci je uznesenie krajského súdu, ktorým zastavil konanie vo veci preskúmania zákonnosti rozhodnutia z dôvodu, že účinky napadnutého rozhodnutia zanikli a odpadol dôvod na pokračovanie v konaní.

4.16 V danej súvislosti Najvyšší súd SR dáva do pozornosti uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 649/2015-19 zo dňa 16. decembra 2015, ktorým ústavný súd odmietol ako zjavne neopodstatnenú sťažnosť Lesoochranárskeho zoskupenia VLK, občianske združenie, pre namietané porušenie základného práva na priaznivé životné prostredie zaručeného čl. 44 ods. 1 <. Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 <. Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy zaručeného čl. 46 ods. 2 <. Ústavy Slovenskej republiky, práva na prístup k správne a súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie úkonov a opomenutí orgánov verejnej moci, ktoré sú v rozpore s vnútroštátnym právom v oblasti životného prostredia zaručeného čl. 9 ods. 3 <. Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 <. Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. augusta 2015 v konaní sp. zn. 8 Sžo 17/2014 <. a jeho postupom v tomto konaní.

4.17 V predmetnom uznesení Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že „... správne súdnictvo v systéme právneho štátu nemá slúžiť naprávaní nezákonnosti vo verejnej správe bez akéhokoľvek zreteľa na dopad eventuálne zistenej nezákonnosti na subjektívno-právnu pozíciu dotknutého. Preto nemožno vyhovieť takému návrhu na začatie konania v správnom súdnictve, ktorého prejednanie síce vedie k zisteniu formálneho rozporu činnosti verejnej správy so zákonom, no zároveň v ňom nebude preukázaný žiaden zásah do individuálnej sféry navrhovateľa. Účelom správneho súdnictva nie je náprava nezákonnosti vo verejnej správe, ale účinná ochrana subjektívnych práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby, voči ktorej je verejná správa v jednotlivom prípade vykonávaná ... V posudzovaných prípadoch s ohľadom na právny stav daný citovanými ustanoveniami zákona o ochrane prírody v spojení s relevantnými skutkovými okolnosťami (pred rozhodnutím krajského súdu o sťažovateľovej žalobe už uplynulo obdobie, na ktoré bolo preskúmanými administratívnymi rozhodnutiami priznané sťažovateľom kritizované oprávnenie) je zreteľné, že prípadné meritórne prejednanie sťažovateľovej žaloby nemohlo za žiadnych okolností viesť k poskytnutiu účinnej ochrany jeho subjektívnym právam. Preto fakt, že konanie o žalobe podanej podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku bolo ukončené procesne, teda zastavením a bez meritórneho rozhodnutia o dôvodoch žaloby, vedie už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti k záveru, že sťažovateľovmu základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 <. ústavy i jeho právu podľa čl. 46 ods. 2 <. ústavy bola poskytnutá ochrana v intenciách zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú (čl. 51 ods. 1 <. ústavy)“.

4.18 V prejednávanej veci bola žiadateľovi napadnutým rozhodnutím povolená výnimka usmrtiť - odstreliť - jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri Straceno, držať ho a prepravovať tak, že túto mohol realizovať do 30.11.2016. Z uvedeného je zjavné, že časová platnosť udelenej výnimky v čase rozhodovania o správnej žalobe žalobcu na krajskom súde uplynul. Na základe uvedeného sa kasačný súd stotožnil so záverom krajského súdu, že vzhľadom na časové obmedzenie výnimky do dňa 30.11.2016, nie je možné tvrdiť, že by napadnuté rozhodnutie mohlo mať naďalej akýkoľvek vplyv na práva a povinnosti účastníkov konania. Uplynutím tejto doby tak právoplatné rozhodnutie stratilo svoju účinnosť, a preto ani nemôže vzniknúť situácia, kedy by takéto rozhodnutie mohlo zakladať, meniť alebo rušiť práva a povinnosti fyzických či právnických osôb, t. j. v tomto prípade žalobcu - Lesoochranárskeho zoskupenia VLK, o.z., resp. že by takýmto rozhodnutím mohli byť jeho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti priamo dotknuté.

4.19 Námietky žalobcu týkajúce sa údajného porušenia Aarhuskeho dohovoru nemajú opodstatnenie,

pretože žalobca ako zainteresovaná verejnosť v zmysle § 42 ods. 1 bol riadnym účastníkom správneho, aj súdneho konania, a teda nedošlo k odňatiu jeho práv ako účastníka konania.

4.20 O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP a analogicky podľa § 167 ods. 1 SSP) a žalovanému ich nepriznal, lebo to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 SSP a analogicky podľa § 168 SSP).

4.21 Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednohlasne (§ 147 ods. 2 v spojení s § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.